

OLIPA KERRAN VELKA

- ASIAA NUORTEN TALOUS- JA VELKANEUVONNASTA

Petra Einiö, johtava velkaneuvoja

Turun Kaupungin talous- ja velkaneuvonta

13.10.2015

Sisällysluettelo

1. Turun kaupungin talous- ja velkaneuvontatoimisto

- Miten pääsen uudeksi asiakkaaksi?
- Palvelumme
- Järjestelykeinot kiteytettynä
- Toimintatapamme yleisesti

Sisällysluettelo

2. Talousneuvonta

- Mistä tunnistan asiakkaan, joka tarvitsee apua talousasioissa?
- Talousneuvonnan sisältö
- Mitä talousneuvontaa antaessa on tärkeää tietää?
- Esimerkki toimintatavasta
- Kirjanpito
- Mihin kiinnitettävä huomiota kulutuspäiväkirjassa?
- Tapaamistiheys ja seuranta
- Tarve vs. halu

Sisällysluettelo

3. Velkaneuvonta

- Velkojen kartoitus
- Uusi takaisinmaksusuunnitelma ja vapaaehtoinen velkajärjestely
- Takuu-Säätiön takaus
- Velkajärjestely

4. Kysymyksiä

- Etukäteen esitetyt kysymykset
- Muita kysymyksiä

1. Turun talous- ja velkaneuvontatoimisto

TURUN TALOUS- JA VELKANEUVONTATOIMISTO

- Palvelemme 19 kunnan asukkaita. Asukas pohja noin 366 000 asukasta
- 1 johtava velkaneuvoja, 2 avustavaa velkaneuvojaa, 7 talous- ja velkaneuvojaa (työyhteisömme on moniammatillinen)
- Yhteystietomme ja lisätietoa löytyy nettisivuiltamme:
<http://www.turku.fi/organisaatio/palvelukeskukset/talous-ja-velkaneuvonta> ja facebookista
- Palvelemme kolmessa toimipaikassa:
 - Turku : Linnankatu 55, L-rappu 3.krs, 20100 Turku
 - Turku: Kauppakeskus Skanssi 2 krs, yhteispalvelupiste Monitori, perjantaisin klo 13-16
 - Loimaa: Vareliuksenkatu 2, 32200 Loimaa

Miten asiakkaaksi?

Uudeksi asiakkaaksi ilmoittautuminen tapahtuu:

- puhelimitse arkipäivisin kello 10-12 ja torstaisin klo 14-15 numerosta (02) 33 00 44,
- Skanssin kauppakeskuksessa Turussa (pe klo 13-16)
- 19.10.2015 alkaen sähköinen ilmoittautuminen <https://lomakkeet.turku.fi/velkaneuvonta>
- Jos ilmoittautuminen puhelimella tai digitaalista portaalia käyttäen ei onnistu, voi asiakkaaksi ilmoittautua myös sähköpostitse www.velkaneuvontatoimisto@turku.fi

Palvelumme

- Talous- ja velkaneuvonta
- Lakisääteinen, asiakkaille maksuton palvelu
- Palvelu on tarkoitettu yksityishenkilöille ja toiminimiyrityksille
- Avustamme kokonaistilanteen kartoittamisessa. Teemme mm. velkojen kartoituksen ja laskemme asiakkaan maksuvaran
- Kerromme erilaisista tukipalveluista ja järjestelymahdollisuuksista
- Emme tee päätöksiä, toimimme avustajina

Järjestelykeinot kiteytettynä

Lievimmän järjestelykeinoon periaate

1. Avustamme neuvotteluissa velkojien kanssa, maksuaikataulujen ja velkojen järjestelyssä (ns. vapaaehtoinen velkajärjestely)
2. Avustamme Takuu-Säätiön takaushakemuksen laatimisessa ja tarkastamisessa
3. Avustamme velkajärjestelyhakemuksen tekemisessä käräjäoikeuteen sekä laadimme siihen liittyvän maksuohjelman
4. Sosiaalinen luototusta ei toistaiseksi ole tarjolla Turussa eikä sen lähikunnissa. Tarkoitettu vähävaraisille, joilla on vain pieni maksuvara ja velkaa kohtuullisen vähän (< 5000 euroa). Käytössä noin 30 eri kunnassa. Sosiaalisen luototuksen laajentamista koko maahan suunniteltu

Toimintatapamme yleisesti

- Yleensä jo puhelimessa käydään läpi pystytäänkö asiakasta auttamaan
- Avustava velkaneuvoja lähettää perustietokirjeen, valtakirjan ja listan tarvittavista tositteista
- Kun asiakas palauttaa tositteet (ei tarvitse palauttaa kaikki, osakin riittää), asiakkuus siirtyy talous- ja velkaneuvojalle ja tämän jälkeen sovitaan jatkotoimenpiteet
- Nuoret: Alle 25-vuotiaiden kanssa pyritään sopimaan tapaaminen noin kahden viikon sisällä (ei lakiin perustuva vaan toimistomme oma toimintaperiaate). Nuoria asiakkaina (alle 27-vuotiaat) vuonna 2013 157 kpl (12,9%) ja vuonna 2014 117 kpl (10,0%). Nuorien velkaantumisen syitä talousosaamisen puute ja harkitsematon kulutus. Varttuneemmilla enemmän selittävänä tekijänä muuttuneet elämäntilanteet
- **Huom! Toimintatavat erilaisia ympäri Suomen**

2. Talousneuvonta

Mistä tunnistan asiakkaan, joka tarvitsee apua talousasioissa?

- Talousasiat tabu -> suosittele ottamaan yhteyttä velkaneuvontaan vaikka et olisi varma ongelman suuruudesta. Aina voi kysyä. Tartu rohkeasti pienimpäänkin tuttavan ”vihjeeseen”, kysy suoraan ja neuvo ottamaan yhteyttä!
- Laskujen/vuokran maksu jäljessä
- Maksamattomat laskut, perintäkirjeet, ulosotto ovat kaikki vinkkejä mahdollisesta talousongelmasta
- Jos asiakkaasi jättää ostamasta lääkkeitä tms. välttämättömyyksiä, koska ei ole rahaa
- Velkaongelmat ikäviä ja jokaisella yksilöllinen tapa suhtautua ongelmiin. Tapa ja kyky käsitellä raha-asioita opitaan usein perheestä

Mitä talousneuvontaa antaessa on tärkeä tietää?

- Omat/neuvojan kulutustavat: mihin omat rahani menevät, mihin minä ”törsään”, mistä olen valmis nipistämään?
- Alitajuisesti voi yrittää neuvoa asiakasta toimimaan kuin itse toimii, joka ei välttämättä motivoi asiakasta. Kuunneltava asiakasta ja hänen elämäntilanteensa mukaisia tarpeita
- Kulutustottumukset vaihtelevat nykyään paljon. Mikä niihin vaikuttaa? Kotikasvatus myös vaihtelee, mitään ei siis voi pitää itsestään selvyytensä
- Raha-asiat edelleen yhteiskunnassa tabu
- Toimintatapojen muutos kestää kauan ja tapahtuu aaltomaisesti, välillä onnistutaan, mutta myös epäonnistumisia sattuu (vrt. laihduttaminen)

Talousneuvonnan sisältö

- Selvitetään talouden tulot ja menot
- Kartoitetaan velkatilanne (tästä oma dia)
- Mietitään yhdessä, miten talouden tulot saadaan riittämään menoihin
- Ohjeistetaan muihin palveluihin (esim. toimeentulotuki, seurakunnan avustukset, tukihenkilö jne.)
- Talousneuvontaa annetaan asiakkaalle, jonka velkoja ei voida järjestellä tai asiakkaalle järjestelyä ennen, sen yhteydessä ja/tai jälkeen

Esimerkki toimintatavasta

- Asiakas tulee tapaamiselle ja hänellä on mukanaan tulo ja menotositteet
- Lasketaan kuinka paljon on kuukaudessa tuloja ja menoja (voi olla ensimmäinen kerta, kun asiakas tätä tekee)
- Kartoitetaan myös tulevia laskuja (tehdään esim. laskuista vuosikello)
- Katsotaan kuinka paljon mihinkin menoon pitäisi rahaa olla (kannattaa eritellä mahdollisimman tarkasti), tarkastellaan myös menoja, voisiko jostain nipistää?
- Onko asiakas hakenut KELAn tukia? Onko mahdollisuutta toimeentulotukeen? Onko pyytänyt ruoka-apua seurakunnalta?

Ennakoi laskut ja suunnittele

- Kirjaa jokainen tiedossasi oleva lasku taulukkoon
- Laske kuinka paljon laskut tekevät vuodessa
- Jaa 12:sta, niin saat kuukausittaisen määrän, joka sinun tulee laittaa laskuihin/säästöön
- Kuukausittaiset erot voivat olla suuria
- Esimerkkitapauksessa (seuraava sivu) ovat laskut vuodessa 1280 euroa eli kuukaudessa n. 107 euroa
- Jos ei osaa ennakoida, joutuu yhtäkkiä maksamaan laskuja 410 euron edestä

”Vuosikello”

Kuukausi	Puhelin	Vakuutus	Harrastus	Sähkölasku	Yhteensä
1	20			40	60
2	20	50			70
3	20			40	60
4	20				20
5	20	50	300	40	410
6	20				20
7	20			40	60
8	20	50			70
9	20			40	60
10	20				20
11	20	50	300	40	410
12	20				20

Kirjanpito

- Kirjanpito, budjetti, kulutuspäiväkirja. Valitse asiakkaalle sopiva termi, jottei asiakas kavahda
- Moni asiakas ei ole aiemmin pitänyt ja neuvoa pitää antaa kädestä pitäen
- Voi pitää ruutuvihkolla, Excel-taulukossa, hyödyntää valmiita pohjia netissä, kirjoittaa kännykkään tai kalenteriin. Mikä vain mihin asiakas pystyy sitoutumaan
- Jos ei onnistu, voi asiakas myös kerätä kuitteja tai katsotaan tiliotteita
- Parempi, jos asiakas kirjaa jokaisen oston jälkeen tai päivittäin. Asiakkaiden kokemusten mukaan tämä hillitsee ostelua

Mihin kiinnitettävä huomiota kulutuspäiväkirjassa?

- Kuinka usein asiakas ostaa jotain. Kannattaa käydä 1-2 kertaa viikossa ruokakaupassa -> ostat suunnitellusti ja luultavasti vähemmän
- Mihin rahat menevät? Tästä näkee kuinka usein käydään kahvilla, ostetaan meikkejä/ vaatteita/ tupakkaa/ syödään ulkona jne. Lähes jokaisella jokin ”rahareikä”
- Miten voisi vältellä omaa rahareikää? Käydään läpi arkisia tilanteita ja ratkaisuja niihin
- Käteisen käyttö vähentää ostamista. Kannattaa kannustaa asiakasta nostamaan esim. viikonlopun tai viikon rahat kerralla. Vain käteistä mukaan baariin!
- Kiinnitetään huomiota parannettaviin asioihin, mutta ehdottomasti myös positiivisiin asioihin

Tapaamistiheys ja seuranta

- Alussa tapaamisväli esim. 2 viikkoa, maksimissaan 1 kuukausi
- Jos tapaamisväli on esim. kuukausi, kannattaa tavoitteita olla 1-2 (ei enempää)
- Ensimmäisen tapaamisen jälkeen tavoitteena yleensä talouden seuraaminen (kulutuspäiväkirja, kuittien keräys tms.)
- Tämän jälkeen esim. ruokakaupassa käynnin suunnittelu ja toteutus 1-2 kertaa viikossa tai krooninen shoppailija kokeilee kirpputoreja
- Seuranta: Onko tavoitteissa onnistuttu? Riittävätkö rahat pidemmälle kuin ennen?

Tarve vs. halu

- Miksi ostan jotain?
- Tarvitsenko sitä?
- Jos en tarvitse, miksi haluan sitä?
- -> Tämä yleensä tuo esiin asiakkaan syvempiä ajatuksia, kokemuksia, tunteita, jotka vaikuttavat kulutustottumuksiin tiedostaen tai alitajuisesti. Ohjaa asiakasta nukkumaan yön yli ja välttämään näin hätiköidyt ostopäätökset
- Voiko olla taloudenhallintaa ilman elämänhallintaa?

3. Velkaneuvonta

Velkojen kartoitus

- Pyydä ulosottolista oman alueen ulosottoviranomaiselta
- Tilaa asiakastiedot (Suomen Asiakastieto, Bisnode Finland)
- Katsoa kotoa kaikki perintäkirjeet, maksamattomat laskut jne.
- Poimi näistä kaikki velkojat ja tee velkojista lista ja niiden yhteystiedoista
- Lähetä listan velkojille saldopyyntö eli pyyntö lähettää todistus kaikista veloistasi. Halvin ja nopein tapa on sähköposti
- Kun kaikki velkojat ovat vastanneet, kokoa lista veloistasi
- Huom! Velka on voinut siirtyä eri taholle perittäväksi tai joku velkoja on voinut ostaa velan

Uusi takaisinmaksusuunnitelma ja vapaaehtoinen velkajärjestely

- Neuvotellaan velkojien kanssa uusista pienemmistä takaisinmaksueristä
- Voidaan onnistua alentamaan korkoa
- Pääomaa ei yleensä leikata ellei hyvin pian vanheneva velka. Tällaiselle voidaan onnistua saamaan osittainen akordi
- Huomioitava myös, onko vanhentuneita velkoja

Takuu-Säätiön takaus

- Kyseessä järjestelyluoton takauksen hakeminen
- Täytyy syntyä kuukausittain maksuvaraa. Oltava riittävä maksuvara ja vakituiset tulot (palkka tai eläke). Opiskelija ei voi saada
- Näyttö täytyttävä ennen hakemusta
- Maksuaika enintään 8 vuotta
- Maksimivelkamäärä 34 000 euroa/ talous
- Kaikki velat yhdistellään, maksetaan pois järjestelylainalla ja tätä yhtä lainaa lyhennetään pankkiin kuukausittain, kunnes velka maksettu
- Korko tällä hetkellä noin 3-4 %

Velkajärjestely

- Päätöksen tekee käräjäoikeus
- Kestää 3 (jos maksuvaraa) tai 5 vuotta (jos ei maksuvaraa tai esteperuste). Järjestely voi olla pidempi, jos kyseessä asunnonsäilyttävä ohjelma
- Tarkoituksena järjestellä KOKO velkatilanne. Kaikki velat järjestellään, mitään ei voi jättää ulkopuolelle
- Maksut määräytyvät maksukyvyn mukaan. Ei tarvitse olla maksuvaraa
- Lukuisia esteperusteita, järjestely voidaan myöntää esteestä huolimatta, jos painavia perusteita. Tällöin järjestely aina 5 vuotta

4. Kysymyksiä

Ennakkokysymyksiä

Saako isoa velkaa, jota ei pysty varattomuuden takia maksamaan vielä vuosiin, pidettyä kurissa (korkojen kasvu jne.) esim. pienten kuukausilyhennysten avulla tai voiko siihen jotenkin vaikuttaa?

Vastaus:

- Korkojen kasvua ei voi pysäyttää
- Velkojalta voi pyytää kirjallisesti perinnän lopettamista, jolloin perintäkuluja ei voida enää vaatia lisää. Tällaisessa tapauksessa velkoja vie velan todennäköisesti ulosottoperintään
- Lyhennys kohdistettava nykyisin mukaan pääomalle. Pääoma näin ollen pienenee koko ajan ja sitä kautta myös kertyvän koron määrä
- Joissain tapauksissa velan määrä kuitenkin kasvaa lyhennyksistä huolimatta (lyhennyksen määrä on pienempi kuin juoksevan koron määrä)
- Maksaminen kannattaa aina: se kertoo maksuhalukkuudesta ja parantaa mahdollisuutta saada myöhemmin velkojen kokonaisjärjestelyn

5. Hyödyllisiä linkkejä

Hyödyllisiä linkkejä

<http://www.kkv.fi/>

<http://www.takuu-saatio.fi/>

Oppaita

<http://papunet.net/selko/aihe/esitteet/>

Budjetointi ja säästövinkit

www.martat.fi -> neuvot arkeen -> rahat -> talouden suunnittelu

<https://www.op.fi/op?id=20801&srcpl=4>

<http://www.ruokamenot.fi/saastovinkit>

Ulosotto

<http://www.oikeus.fi/ulosotto/fi/index.html>

<https://asiointi.oikeus.fi/web/asiointi/maksukieltolaskuri>

Luottotiedot

<http://www.omatieto.fi/>

<https://www.omatieto.fi/luottotiedot/actValitseOlk.do>

<http://www.soliditet.fi/>

<http://www.omatieto.fi/pdf/Luottotietomerkinnot.pdf>

Kiitos!